Акценти од Извештајот за работа на Сојузот на здруженија на пензионери на Македонија за 2022 година.

Првенствена задача на Сојузот на здруженија на пензионери на Македонија од секогаш е развојот и унапредувањето на пензионерската организација, со перманентно внесување на нови форми и содржини.

Во Извештајот за работата на Сојузот на здруженија на пензионери на Македонија за 2022 година се дадени комплетни податоци и образложенија за остварување на улогата на Сојузот со кусо образложение на реализираните активности, бројот на пензионерите, просечните пензии, финансиското работење на Сојузот, како и критички осврт на тоа што е сработено со насока за унапредување на истите.

Работата на Сојузот во 2022 година се одвиваше во порелаксирани услови, со завршувањето на пандемијата предизвикана од вирусот КОВИД 19, во која година се оствариja планираните активности. Оваа година беше прогласена како година на „Рурален пензионер“ за што посебен акцент беше даден на социјално-хуманитарната дејност, помагајќи ги пензионерите од руралните населени места.

Исто така во 2022 година се оствари заложбата на Сојузот за измени и дополнување на Законот за пензиско и инвалидско осигурување во делот на усогласување на пензиите, во формулата за усогласување на пензиите, покрај делот од порастот на трошоците на животот да биде вграден и дел од порастот на платите на сите вработени во еднаков процент.

Значајна придобивка на Сојузот во 2022 година е добивањето на статус од јавен интерес од Владата на РС Македонија.

Во 2022 година успешно се реализирани регионалните и републичките спортски натпревари и ревиите на песна, музика и игри и сите други активности предвидени со Програмата за работа за 2022 година.

Примарна задача на Сојузот е зачувување на животниот стандард на пензионерите преку редовна исплата на пензиите и нивно усогласување. Материјалната и социјалната положба на корисниците на пензија, се одржува и подобрува преку заштита на стекнатите материјални права со прописите од пензиското и инвалидското осигурување и преку унапредување и проширување на тие права на постојните и идните пензионери.

За таа цел Сојузот следејќи ги економските движења и нивното влијание врз животниот стандард на корисниците на пензија, на Владата и предлага соодветни мерки за подобрување на материјалниот статус на корисниците на пензија. Пензиите во РС Македонија во изминатиот период редовно се усогласуваа со економските движења со порастот на платите или трошоците на животот или комбинирано, со порастот на платите и порастот на трошоците на животот во еднаков процент.

Сојузот постојано доставуваше барање до Министерството за труд и социјална политика и Владата на РС Македонија за измена и дополнување на Законот за пензиско и инвалидско осигурување за промена на формулата за усогласување на пензиите. На почетокот на 2022 година беше прифатено барањето на Сојузот во делот на усогласување на пензиите со нова методологија. Со измените на членот 37 од Законот за ПИО е утврдено дека усогласувањето на старосната пензија се врши според движењето на индексот на трошоците на животот во висина од 50% и пораст на просечно исплатената плата на сите вработени во РСМ во висина од 50%. Пензиите се усогласуваат на 1 март и 1 септември секоја година според процентот кој се добива како збир на порастот на индексот на трошоците на животот во претходното полугодие и процентот на просечно исплатената плата на сите вработени во РСМ, во претходното полугодие во однос на полугодието кое му претходи. Меѓутоа, Сојузот ќе се ангажира

за унапредување на формулата за усогласувае на пензиите, односно се предлага пензиите да се усогласуваат од 1 јануари и 1 јули тековната година и ќе се обезбеди тековно усогласување за цела година а и предлага нова регулатива, да се надмине проблемот со тековно усогласување во првата година кога се остварува правото на пензија.

Согласно правилникот за учество за обезбедување на финансиски средства на здруженијата на пензионери, СЗПМ на здруженијата на пензионери кои се домаќини на регионалните ревии на песни, музика и игри во 2022 година им додели по 40.000 денари на секое од нив или вкупно 640.000 денари. На ЗП Охрид се доделени 20.000 денари за организирање на републичките спортски игри.

За поддршка на помалите здруженија за изградба или адаптација на клубови на пензионери, за адаптација на работни простории, за одбележување значајни настани и отворање потстраница во страницата на Сојузот, беа доделени средства на ЗП Крушево за адаптација на клуб, ЗП Валандово за опремување на клуб, ЗП Македонска Каменица за адаптирање на простории, ЗП Демир Хисар за реновирање на клуб, ЗП Воени пензионери за одбележување на јубилеј. Вкупно по сите основи е доделена поддршка во износ од 820,000 денари. Доделени се средства и на здруженија кои организираа масовни пензионерски средби.

Со цел поттикнување на издавачката дејност и творештвото, а заради исполнување на развојот и творештвото во третата животна доба, чување и афирмирање на материјалното, духовното и културното наследство, СЗПМ и оваа година објави оглас за финансиска поддршка на издавачката дејност и творештво. На огласот во 2022 година се јавија 26 кандидати од кои Сојузот даде поддршка на 17 автори, согласно со утврдените критериуми со Правилникот за доделување финансиска поддршка.

И во 2022 година Сојузот ги одржа осумте регионални ревии на песни, музика и игри и Републичката ревија на песни, музика и игри. На 12 –тата Републичка ревија на песни, музика и игри покрај домаќините на регионалните ревии, настапија уште шест здруженија. Републичката ревија заедно со 20-те јубилејни регионални ревии на песна, музика и игри, Министерството за култура и оваа година финансиски ги поддржа, потенцирајќи дека пензионерите се верни чувари на културното богатство, традицијата и идентитетот и како манифестации од национален карактер на нашата земја. По завршување на фолклорните регионални ревии на песна, музика и игри се одржа 12 јубилејна Републичка фолклорна ревија на песни, музика и игри на 31. Мај во Скопје во ресторанот „Ритуал" во сала со отворен покрив. И овој пат пензионерите се претставија со убави македонски, албански, влашки и ромски песни проследени од народни изворни инструменти, облечени во народни носии од своите региони. По завршувањето на Републичката ревија ИО при Сојузот ги одбра ЗП Кисела Вода и ЗП Кавадарци за учество на фестивалот „Трета животно доба" во Љубљана од 27-29 септември 2022 година. Овој фестивал е најголем фестивал од овој тип во Европа на кој пензионерите во културната програма се претставуваат со настапи на своите групи, во едукативната програма, можат да се информираат за најактуелните проблеми сврзани со староста, а во изложбениот дел да се запознаат со производи и апарати наменети за унапредување на здравјето и активното стареење. На фестивалот во културната програма настапија пејачи од Словенија, Македонија, Италија, Хрватска и Унгарија.

И оваа 2022 година, 26-те Регионалните спортски натпревари во организација на Сојузот се одржаа во осум региони. На натпреварите беа изоставени спортските дисциплини, шах и тегнење јаже поради немање можност да се испочитуваат мерките за заштита од ширење на зараза. Во оваа година, на 14-ти септември се одржаа по 26-ти пат јубилејните републички спортски натпревари. Домаќин беше ЗП Охрид и

Дебрца. Најдобри резултати во поединечна и екипна конкуренција постигнаа спортистите од ЗП Охрид и Дебрца на кое му припадна и преодниот пехар.

Здравствената заштита на корисниците на пензија е од особено значење, за што Сојузот преку активности за следење и подобрување на здравствената заштита на пензионерите се ангажираше за обезбедување на што поквалитетна здравствена заштита. Исто така, се препорачуваше да се зголемат активностите во Здруженијата на пензионерите, членки на Сојузот во областа на социјалната заштита на пензионерите со доделување на парична помош и хуманитарни пакети со основни животни намирници и хигиенски препарати на социјално загрозените, изнемоштени и болни пензионери. Тоа особено дојде до израз со прогласување на 2022 година на година на „Рурален пензионер 2022 година". За остварување на овие цели Сојузот континуирано секоја година доставува барање до Министерството за здравство да се промени позитивната листа на лекови, со замена на нови поквалитетни лекови, ослободување од партиципација за болничко лекување за сите возрасни луѓе над 65 години, признавање на трошоците за лекување во приватните здравствени установи до цените на државните здравствени установи, изградба на геријатриски простор во дел на неискористените простории во општите болници, тимско функционирање на теренски лекари и подвижни аптеки во рурални средини, одобрување боледување на деца за нега на родител, бесплатни мали стоматолошки интервенции и друго. Исто така, барање на Сојузот е пензионерите до укинување на целосна партиципација, да се ослободат пензионерите кои имаат пензија до 18.000 денари. Како позитивен епилог на наведените активности во почетокот на 2023 година се потпиша Меморандум за соработка помеѓу Сојузот и Универзитет „Св Кирил и Методиј" во Скопје, Стоматалошки факултет - Скопје за давање на бесплатни стоматалошки услуги на пензионерите кои живеат на територијата на Скопје, како и на пензионери од други градови со претходно најавување.

И оваа година Координативното тело на активи на пензионерки ја следеше активноста на Активите на пензионерки преку нивните извештаи. Се следеше застапеноста на жените во пензионерските здруженија со препорака за поголема застапеност на жените пензионерки во органите и телата во Здруженијата каде се носат одлуки. Во хуманитарната дејност акцент во 2022 година се даде на посетата на пензионери од руралните средини, бидејќи како што претходно е наведено оваа година беше прогласена како година на „Рурален пензионер 2022 година"

Сите активности на Сојузот се насочени во интерес на луѓето од третата доба. Во тој контекст 2022 година беше прогласена за „година на рурален пензионер 2022 година" и е посветена на старите луѓе во руралните средини. Со овој проект Сојузот на здруженијата на пензионерите на Македонија конкурираше преку Црвениот крст на РС Македонија за средства во рамките на грант-договорот „Зајакнување на отпорноста на постарите лица и лицата со попреченост за време на ковид-19 и идни катастрофи" со Европската унија. Проектот „2022 година на Рурален пензионер" како корисен и соодветен беше прифатен и беше потпишан договор помеѓу Црвениот крст на РС Македонија, и Сојузот. Грантот изнесува 5.700 евра и средствата ќе бидат реализирани исклучително за помош на старите луѓе во руралните средини, во вид на помош и поддршка, особено на пензионери со ниски пензии, болни и изнемоштени.

Врз основа на евиденцијата и статистичките податоци на Сојузот најголем број членови, членки на здруженија има Сојузот 286.302 членови, додека трите сојузи на здруженијата со корисници на инвалидска пензија имаат 24.731 членови. Во рамките на здруженијата членки на Сојузот, најголем број на членови имаат здруженијата Битола од 19.333. Куманово од 15.182, Прилеп од 14.838, Тетово од 13.399, Кисела Вода од14.151, Гази Баба од 13.064 и Струмица од 11.307. Со извршеното

усогласување на пензиите просечната пензија изнесува 17.727 денари и истата во споредба со исплатената пензија во 2021 година од 15.876 денари е повисока за 11,6%.

Во надлежност на Регистрираната организација е распределбата односно дозначување на средства по основ на членарина и ажурирање на евиденцијата на членството. Покрај ова Регистрираната организација ја следи состојбата со исплатата на средства за солидарен фонд за починати корисници на пензија, а административната работа ја врши Стручната служба на СЗПМ. Согласно со одлуката на Сојузите, односно на Одборот на регистрираната организација, висината на посмртната помош во 2022 година изнесува 30.000 денари, а задршката за солидарен фонд- посмртна помош 150 денари со важност од задршката за февруарската исплата на пензии. За распоред на членарината според членството на секое здружение, Регистрираната организација води евиденција за членството, според податоци добиени од Фондот. Во размената на податоците на почетокот на 2023 година од страна на Фондот до Сојузот беше доставено ЦД со обработени податоци заклучно со 31.12.2022 година, опфаќајки го целото портфолио на членството. По доставените податоци во ЦД истите беа повторно обработени од страна на Стручната служба коригирани според адресни податоци на корисниците на пензија. Соработката за размена на податоци со Фондот и Сојузот продолжи, така што со последното ЦД од Фондот се добиени податоци за членството заклучно со декември 2022 година.

Со Финансискиот план на Сојузот за 2022 година, за остварување на програмираните цели утврдени со Програмата за работа за 2022 година, беше планирано финансиското работење да се оствари со вкупни приходи и вкупни расходи во износ од 9.625.061 денари. Вкупните приходи во 2022 година се остварени во износ од 9.608.284 денари, што е во рамките на планираните средства (99,8%), што се должи на редовната исплата на пензиите во 2022 година. Расходите на Сојузот се извршени во износ од 9.024.083 денари.

Во 2022 година преку информирањето главно се афирмираа постигнатите резултати на Сојузот и на Здруженијата на пензионери, членки на Сојузот. Во 2022 година беа одбележани сите поголеми и позначајни активности, иницијативи и проекти на Сојузот и на сите 53 здруженија членки на Сојузот, главно преку весникот "Пензионер плус" и весникот "КОХА", Веб страницата на Сојузот и емисијата "Трета доба". По повод 20 септември Денот на пензионерите на Македонија, беше одржано и поетско читање во Сојузот и беа доделени признанија на најактивните 5 здруженија на хуманитарен план, главно преку извештаите и дописите во весникот „Пензионер плус" во рамките на проектот „Рурален пензионер 2022 година". Во весникот „Пензионер плус" беа покриени 20-те регионални ревии на песни, музика и игри од 8 региони и 12-та Републичка ревија на песни, музика и игри, како и претставувањето на Сојузот на Фестивалот „Трето животна доба" од страна на ЗП Кисела Вода и ЗП Кавадарци. Исто така, со весникот „Пензионер плус" беа покриени и 26-те регионалните спортските натпревари, како и Републичките натпревари кои оваа година се одржаа во Охрид.

Покрај весникот „Пензионер плус" редовно месечно излегува и една страница за пензионерите во „КОХА" на албански јазик. Објавените содржини во весникот беа информативни, едукативни, творечки и забавни најчесто поврзани со активниот ангажман на здруженијата, како на ниво на здружение така и на ниво на поединци.

Во 2022 година весникот "Пензионер плус" излегуваше во 5.500 примероци, истиот е примен и читан со голем интерес од пензионерите. Информирањето на пензионерите во земјата, но и пошироко, се вршеше и преку Web страницата на Сојузот. Во 2022 година афирмирана беше и слободната линија „Ало пензионерски прашања", што се покажа како корисен проект.

Седниците на органите и телата на СЗПМ во 2022 година беа планирани врз основа на Програмата за работа на Сојузот, актуелните потреби и прашања кои ги ставаа во движење здруженијата и членовите на соодветните органи и тела. Собранието на Сојузот во 2022 година одржа две седници и тоа: седмата и осмата седница. Извршниот одбор на Сојузот во текот на 2022 година одржа единаесет седници. Надзорниот одбор на СЗПМ во 2022 година својата активност ја насочи во остварување на Програмата за работа на Надзорниот одбор како и други теми кои беа актуелни во извештајната година. Како што е познато Надзорниот одбор има за цел да обезбеди законско, економично, рационално и наменско користење и располагање со средствата, а со тоа, да се овозможи непречено да се реализираат програмските цели и задачи утврдени со програмата на Собранието на СЗПМ. Во календарската 2022 година, Надзорниот одбор одржа пет седници. Седниците на комисиите и другите работни тела се одржуваа според нивната Програма по потреба или по барање на претседателите на тие тела.

КОНСТАТАЦИИ И ЗАКЛУЧОЦИ

1. Активностите во Сојузот на здруженија на пензионерите на Македонија во 2022 година се остваруваа согласно Програмата за работа за 2022 година, Статутот и другите општи акти.
2. Во 2022 година се оствapија заложбите на Сојузот за измена на Законот за пензиско и инвалидско осигурување во делот на усогласувањето на пензиите да се промени формулата за усогласување на пензиите со вградување и на порастот на платите на сите вработени.
3. Во 2022 година СЗПМ доби Статус од јавен интерес со Решение бр.6879/1 од 27.9.2022 година на Владата на Република Северна Македонија.
4. Сојузот на здруженија на пензионерите на Македонија како вршител на административните работи за Регистрираната организација за Солидарен фонд и членарина постигна значителни резултати во уточнување на податоците на членовите во Здруженијата на пензионерите. Исто така, навремено ги донесуваше одлуки за надминување на проблемите со исплатата на посмртната помош, што настана како резултат на зголемената смртност за времето на пандемијата и редовно ја дозначуваше членарината до здруженијата и Сојузите на инвалидски пензионери.
5. Во 2022 година беа интензивирани активностите за враќање на пензионерските домови на Здруженија на пензионери изградени со средства на пензионерите каде што се исполнети условите.Сојузот на здруженија на пензионери на Македонија, ја прогласи 2022 година како година на Рурален пензионер. Со овој проект конкурираше во рамките на проектот на Црвениот крст и доби средства во износ од 5.700 евра како грант од Европската унија.

Скопје, Февруари 2023 година

239